

Kvinner diskrimineres i fengsel

En sammenligning av avviksmeldingene fra fengsler i Agder viser store forskjeller mellom kvinner og menns psykiske helse og soningsforhold, og de ansatte forteller om kvinner som burde fått psykisk behandling istedenfor å være innelåst på celler uten å få den hjelpa de trenger.

Agderposten skriver at det fra kvinnefengselet på Evje med 30 soningsplasser, har kommet 18 avviksmeldinger om selvmordsforsøk og selvskading på 17 måneder. I Mandal fengsel der 300 menn soner, har det vært 2 tilfeller i samme periode. Fengslene for menn i Agder har egne avdelinger for innsatte som er syke eller må skjermes, mens kvinnene bare har ei avdeling. De innsatte låses inne på cellene sine eller på glattceller i mangel på psykisk hjelp. Aviser deler eksempler der kvinner har skada seg og er funnet bevisstløse, for så å bare bli plastra og sendt inn på cella uten videre oppfølging.

Resultatene i den nasjonale rapporten *Lengst inne i fengselet – Kvinnelige innsatte med behov for helsehjelp* fra 2021 viser også at kvinnelige innsatte har dårligere soningsforhold. De har ofte dårligere psykisk helse og en historie med selvskading og voldelige relasjoner. De plasseres på isolasjonsceller som kan føre til større psykiske plager, eller blir kasteballer mellom fengselet og psykiatrien i mangel av tilstrekkelige hjelpetilbud. Det mangler ofte hjelpe- og rusmestringsprogrammer for kvinner, selv om samme tilbud finnes for menn i samme fengsel. Det er ofte ingen kvinnelige leger. En høy andel har barn og de må ofte sone langt borte fra familie og nettverk. Og normalitetsprinsippet om at soningen skal ligne en vanlig tilværelse innenfor fengselets rammer oppfylles ikke.

Fengselet på Evje ble i 2019 gjort om til kvinnefengsel og de ansatte forteller at det var en brå overgang å gå over til å jobbe med kvinnelige innsatte, og at medisinbruken skøyt i været. En vakt forteller at "kvinnene er mye sykere og har flere traumer enn de mannlige innsatte jeg har jobbet med. Jeg har sett menn rehabiliteres, men her er det vanskelig." Fengselsdirektøren bekrefter at de kvinnelige innsatte er mye sykere enn de mannlige, og forteller om traumer fra barndommen og vonde relasjoner, og sier: "Mange er så syke at de ikke burde vært her. Noen har for eksempel blitt låst inne i små rom siden de var barn, da er det heller ikke rart at det blir traumatisk for dem å bli låst inne igjen." Og han sier videre at dette kan føre til panikk og psykose, og at noen skader seg.

Han påpeker at det ikke er fengselsbetjentenes jobb å driver med rehabilitering og helsehjelp, og at det er vanskelig å få sykehuset til å gi psykisk helsehjelp. Det er sykehusene og kommunen som skal levere helsetjenester til fengslene. Det kommunen tilbyr er en lege, en psykolog og tre sykepleiere tre dager i uka, noe som er langt fra nok til 30 innsatte, der en stor andel trenger mye hjelp. Og ikke bare på dagtid. En tillitsvalgt sier at de kvinnene som blir innlagt kommer veldig raskt tilbake, og mener det delvis skyldes at spesialisthelsetjenesten har bygget ned sengeplassene sine, og at belastninga da blir overført til fengselsbetjentene. På toppen av dette er det foreslått av vaktholdet i fengselet skal reduseres om natta. Det er mye penger å spare på å kutte i nattbemanninga, men det er også om natta det skjer mest selvskading, selvmord og selvmordsforsøk.

På spørsmål fra Agderposten om manglene i helsehjelp sier kommunen at de forholder seg til de offentlige kravene, og sykehuset sier de ikke underprioriterer kriminalomsorgen, men mener tvert imot at innsatte har mer tilgjengelig helsehjelp enn resten av befolkninga. Fri Fagbevegelse skriver at de planlagte kuttene i nattevakta ser ut til å gå på tvers av

Kriminalomsorgens egen kvinnestrategi, og har spurt Kriminalomsorgsdirektoratet om hvordan etaten skal lykkes med å ivareta de innsatte i selvmordsfare. De ville ikke svare, men henviste til ledelsen i Agder fengsel, som svarer at det er det umulig å si noe om siden de ikke vet hvordan kuttene blir. Fri Fagbevegelse har også kontakta Justisdepartementet, men ikke fått svar. Og mens verken politikerne, helsevesenet eller fengselsvesenet evner å ta ansvar for å gi kvinnene den hjelpa de trenger, fortsetter de å innelåses alene og bli enda mer traumatisert.

En norsk studie viser at fire av ti straffedømte kvinner har vært utsatt for overgrep som barn, og seks av ti har blitt voldtatt som voksne. Overgrepene, for det meste utført av menn, som kvinnene har blitt utsatt for, har ikke bare ført til store problemer i livene deres som voksne, men de får også en slags ekstra straff av samfunnet når de idømmes soning under ekstra dårlige forhold.

Les også:

[Dårligere soningsforhold for kvinner](#)

Referanser

[De glemte kvinnene: – Det vektlegges ikke hvor mye sykere de er – Agderposten](#)

[Ragnhild ser fangene bli sykere mens vaktlaget krympes: – Vi er veldig sårbare – Fri Fagbevegelse](#)

[Historisk rapport: Slik blir syke norske kvinner sviktet bak murene – NRK](#)